

Indangamuntu

Indangagaciro z'umuco, zemera imibereho y'abantu, politiki, uturere, igihugu, ubwoko, n'amadini y'abantu ukurikije indangagaciro, ibitekerezo by'ururimi, imikorere, imigenzo, n'imyizerere.

Ni ngombwa cyane gutekereza ku kibazo cyumuco ndangamuco nkuko byitwa societe zigezweho zinyura mubibazo byumuco nibisekuruza. Biragaragara, hariho uburyo butandukanye kubibazo byirangamuntu; sociologique, psychologique, amateka, kandi buriwese afite uburenganzira kumutwe yubaka ikintu cyo kwiga wenyine. Muri iki gitekerezo cya siyanse ya societe na cyane cyane ikiranga umuco, tuvuge iki kuri iyi ndangamuntu ukurikije indangagaciro n'imyizerere?

Mu byukuri, umuco nyafurika kuva kera wangiwe kuva aho havugwaga ubugome.

Indangagaciro z'umuco nyafurika zigaragara binyuze: umuryango, akazi, agaciro, kubahana no kubana neza. Duhereye kuri politiki, nk'urugero, ubwitange bw'amashyamba bw'umuntu uri kumwe n'ishyamba guhurira hamwe mu bucuruzi bugira uruhare mu iterambere. Gushiraho ubwami butegekwa n'abami n'abantu bakomeye.

Muri societe, mubuzima bwacu bwa buri muni, icyerekezo cyibintu no kubahiriza byimazeyo imigenzo gakondo. Kurugero, kurongora muri Afrika ukurikije umuco bisaba kwishyura inkwano yumukobwa uhuza umugabo gusa kumugore ahubwo nimiryango yombi. Duhereye ku bukungu, ibi bigaragara mubikorwa byubukungu aho umuntu yumva yujwe. Mu gihugu cya Moba urugero ubuhinzi, ubworozi no guhimba abagabo no gutegura byeri zahu.

Imiterere ya OKONKWO mu gitabo "Isi Yasenyutse kuva Chinua ACHEBE" yakoraga kandi ifite ibyuma byinshi. Mu mucu, kwitegereza bisanzwe kwizihiza abakurambere no kwizihiza abagabo bijyanye numutungo wabasekuruza. Urugero, gukoresha Sobadi mubikorwa gakondo. Ibi bigaragara muguhitamo amazina yambere kubana bavutse. Mu gihugu cya Guinée dufite amazina nka: Laté, Folly, Dédé, Kokoé n'izindi...

Indangamuntu itangwa kubanyamuryango. Abana bo mu muryango wa cyami Glidji bitwa LAWSON.

Umugabo nyafurika ni ikiremwa cyizera. Idini nyafurika ishishikariza abaturage gukora. Urugero rwo kwiyambaza imyuka ya kamere iba nziza mubuhinzi, guteranya, no guhiga, nkimana zo muri Egipta. Kubwamahirwe ubungubu amatorero akangura muri Afrika ntabwo ashishikariza umwuka wumurimo utanga umusaruro. Hejuru y'ibyo, idini rishobora guhinduka umuco iyo ryandujwe.

Icyangombwa ni uguteza imbere indangagaciro z'umuco nyafurika nubwo zitungurwa no guhura numuco wera ukunda kuringaniza byose. Bizaba ngombwa rero gushiraho ijana ku ijana inganda z'imyenda nyafurika: Uruganda rwo gukora lokpos, imaragarita nyafurika yitwa "Djonou"

Indangagaciro z'umuco zishyigikira uburinganire hagati yimico yose kandi ukuyemo ubundi buryo bwose bwo kuganduka. Rero, mugihe cyo gusoza umurage ndangamuco no guhanga udushya mu itumanaho ry'imico, tuzakenera gufungura indi mico no kubungabunga indangagaciro za basekuruza.

Mélonkou Djesco François